

Äter dödingar och bajsar gödssel

I marken under dina fötter lever en hel värld av organismer. De flesta är så små att du inte kan se dem. De kallas nedbrytare och får sin näring från döda djur, bajs och rester av växter som döda löv och kvistar. De äter upp allt som är dött och omvandlar det till jord, gödssel och näringsämnen. Nedbrytning är en viktig ekosystemtjänst.

Om det inte fanns några nedbrytare skulle det inte finnas någon jord för människan att odla mat i. Det skulle inte heller finnas någon som tog hand om allt som är dött.

Daggmaskar är jätteviktiga för jorden. De drar ner döda djur, växter, sand och lera i sina gångar och äter upp det. Sedan bajsar de ut resterna på markytan. På det sättet vänder daggmaskarna långsamt jorden och gödslar den. En daggmask kan äta så mycket att den bildar fem gånger sin egen vikt i bajs på en dag.

På en åker stor som en fotbollsplan kan det finnas åtta miljoner daggmaskar. Daggmaskarnas gångar luckrar också upp jorden så att syre och vatten kan komma ner i marken till rötter och organismer som lever där. Jorden mår bra av att det finns många daggmaskar.

Hoppstjärter, gråsuggor och dubbelfotingar är också viktiga nedbrytare. När de har tuggat sönder det döda materialet i mindre bitar kan svampar och bakterier bryta ner bitarna till näringsämnen. Sedan kan växterna ta upp näringsämnena genom sina rötter. På det sättet hjälper nedbrytarna till så att näringsämnena cirkulerar i naturen i ett kretslopp från döda rester tillbaka till allt levande.

VIKTIGA NEDBRYTARE

I Sverige finns det ungefär 100 olika sorters daggmaskar. Den största daggmasken kallas stor daggmask och kan bli 30 centimeter lång. Den finns ofta i trädgårdar. Daggmaskar är både hanar och honor samtidigt. De är viktiga nedbrytare som äter upp döda växter och djur. I maskarnas bajs finns det mycket näring som växterna kan använda.

Gråsuggor som kan rulla ihop sig kallas klotgråsuggor. Det skyddar dem både mot fiender och från att torka ut. Klotgråsuggor är inte insekter utan släktingar till kräftor och räkor. De lever på land och äter till exempel döda växter.

